

Antonín Přidal

Národnost: česká

Datum narození: 13. října 1935

Místo narození: Prostějov

Datum úmrtí: 7. února 2017

Místo úmrtí: Brno

Sociální zařazení: Pocházel z rodiny právníka a jediné dcery majitele obchodu se smíšeným zbožím. Dětství i druhou světovou válku strávil na Hané, střídavě v domácnostech prarodičů. Po válce se přestěhoval do Brna, kde se mu naplno otevřel svět divadla a kultury. S manželkou měli dvě děti. Syna Tomáše, výtvarníka a básníka, a dceru Marii, socioložku. Věnoval se scenáristice, překladu, psaní i výuce, ale veřejnosti je nejvíce znám jako rozvázný moderátor debatních cyklů České televize.

Akademické působení

V roce 1946 byl přijat ke studiu na gymnáziu v Uherském Hradišti. Styl výuky na gymnáziu klasického formátu Přidalovi nevyhovoval a z počátku neprospíval dobře. V roce 1953 odmaturoval, a i přes nepříznivý posudek národního výboru byl přijat ke studiu anglistiky a hispanistiky na filozofickou fakultu v Brně. Atmosféra na fakultě v padesátých letech však přílišné kreativitě nepřála a Přidal s nechtutí vzpomínal zejména na přednášky z Úvodu do marxistické jazykovědy Františka Trávníčka. Studium ukončil v roce 1958 pracemi *Raná poezie Carla Sandburga* (1958) a *Kniha pravé lásky Juana Ruize* (1958). Akademickou sféru na čas opustil a doktorský titul získal až v roce 1982.

Po revoluci měl na výběr mezi Filozofickou fakultou MU a JAMU. Rozhodl se pro větší volnost, kterou mu nabízela Janáčkova akademie múzických umění. Přidal zde založil a vedl Ateliér rozhlasové a televizní dramaturgie a scenáristiky. Na fakultě se nejprve habilitoval a o dva roky později, v roce 1993, získal také profesorský titul. Ateliér vedl až do roku 2010. Jako vedoucí se snažil o co největší mezioborovost, která měla studentům rozšířit rozhled – jako přednášející zde působily osobnosti z různých oborů, například Josef Válka nebo Vladimír Čermák.

Profesní působení a veřejná činnost

Po studiu pracoval v Českém rozhlasu Brno. Sám na toto desetileté období vzpomínal jako na zlaté časy. V pozici redaktora literárního a dramatického oddělení připravil pro rozhlas několik pořadů a rozhlasových her, mimo jiné populárně naučný cyklus *Malá školní poezie* nebo *Potulky knihami a hudbou*, z rozhlasových her např. *Všechny moje hlasy* (1967) nebo *Sudičky* (1968). V roce 1963 absolvoval studijní pobyt na Kubě a v roce 1969 v Brazílii. Psal příspěvky, komentáře a fejetony do periodik *Host do domu*, *Světová literatura*, *Literární noviny* a *Svobodné slovo*. Byl také členem uměleckého Sdružení Q.

Po roce 1968 odmítl podepsat souhlas se vstupem vojsk Varšavské smlouvy a v roce 1970 byl z rozhlasu vyhozen. Jeho překlady a autorská díla přestaly být vydávány. Oficiálně byl zaměstnán jako spisovatel a překladatel ve svobodném povolání, ale jelikož nemohl publikovat pod svým jménem, vycházely jeho překlady pod jmény cizími (nejčastěji pod jménem Mirka Čejky, vysokoškolského pedagoga brněnské filozofické fakulty). V samizdatu vydal básnické sbírky *Nahý v trní* (1987) a *Hlavy nehlahy* (1988). Spolupracoval také s Věrou Mikuláškovou, dramaturgyní dětských pořadů brněnské televize (scénáře *Kouzelný hrášek*, 1973; *Jak se Kudla přepočítal*, 1974 nebo *O Stehlíkovi a Juliánce*, 1980).

Na jaře roku 1985 se seznámil s americkým velvyslancem Williamem Luersem, který ho pozval do USA v rámci stipendia University of Iowa. O rok později byla mezi Československem a USA uzavřena dohoda o kulturní spolupráci, a navzdory všem očekáváním mohl Přidal do USA odjet. Zde se setkal mimo jiné s Leo Rostenem – právě překladem Rostenovy knihy *Pan Kaplan má třídu stále rád* (1987) se Přidal jako překladatel nejvíce proslavil. Překládal samozřejmě i další autory (García Lorca, Patrick White, John Updike, Joseph Heller či Robert Lowell).

Po sametové revoluci pracoval v České televizi jako dramaturg, autor a moderátor debatních cyklů *Klub ne-topýr* a *Z očí do očí*. Pokračoval také ve své tvůrčí činnosti a publikoval sbírky *Kouzlo nechtěného* (2008) a *Zpovědi a odposlechy* (2015). Za svou práci byl několikrát oceněn. Nejprve v roce 1998 Cenou Ferdinanda Peroutky, poté v roce 2007 Cenou města Brna a zejména Státní cenou za překladatelské dílo.

Evaluace

Známý překladatel, publicista, básník a moderátor. Všestranný člověk s ohromným rozhledem.

Ohlasy

S Antonínem Přidalem odchází svět vzdělanců (ano, těch dnes tak vysmívaných humánně vzdělaných lidí), kteří současně byli obdařeni básnickou kreativitou. Mnohovrstevnatých osobností, které obohacují svým dílem, ale i životními postoji, hodnotovým ukotvením náš život, abychom nebyli tupým stádem. Kdo je zastoupí? \ [Břetislav Rychlík](#)

Byl to vztyčený pedagogický ukazováček – a nebudu zastírat, že často i noční můra studentských let. Nebyla s ním věru snadná komunikace. Takřka metaforická nedoslýchavost mezi námi se promítala do většiny našich rozhovorů. A to i v předmětu Umění rozhovoru nebo při konzultacích k mojí disertaci. Něco jako „ztraceno v překladu“ či rozmotávání klubka vlny, kdy nemůžete najít konec. Nebo je to začátek? Ale vždycky to stálo za to. Žádný text nespadol jen tak pod stůl, protože k němu nebylo co říct. \ [Tereza Semotamová](#)

Literaturu miloval, byl jí věrný i v těžkých časech. Nikdy ji nebral jako profesi, spíše jako službu, poslání. Nelíbilo se mu, jak někteří literární vědci nezúčastněně pitvají díla jiných, jako by to byly mrtvolky na stole prosektora. Nechápal stesky literárních profesionálů, že už toho přečetli tolik, že se na některé věci nemohou dívat běžnými očima. Ztrácet schopnost normálního pohledu, varoval, je podobně žalostné jako přicházet o kritický rozum nebo přirozený cit. \ [František Mikš](#)

Prameny a literatura

HRUŠKA, Petr. *Antonín Přidal* [online]. 2017. [cit. 23. července]. Dostupné z: <<http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1103>>.

HUBEROVÁ, Vladimíra. *Antonín Přidal* [online]. 2018. [cit. 24. července 2018]. Dostupné z: <https://encyklopedie.brna.cz/home-mmh/?acc=profil_osobnosti&load=26270>.

JEŘÁBKOVÁ, Olga (ed.). *Lásky a lijavce. Vzpomínky Antonína Přidala*. Brno: B/P, 2018.